

Nr 27

Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1968, given Stockholms slott den 21 februari 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, till riksdagen överlämna redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1968.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnas en redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1968.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 21 februari 1969.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON.

Ministern för utrikes ärendena anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *redogörelse till riksdagen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1968* och anför.

I resolution nr 319: 1966 om förbindelserna med de nationella parlamenten, som behandlades i prop. 1967: 27, uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Kungl. Maj:t beslöt den 23 februari 1968 med anledning av församlingens förslag att till riksdagen överlämna en redogörelse för verksamheten i ministerkommittén under år 1967 (skr 1968: 23). Samtidigt upphörde det förfarande varigenom Kungl. Maj:t varje år sedan år 1951 berett riksdagen tillfälle yttra sig över vissa rekommendationer och resolutioner som rådgivande församlingen antagit.

Syftet med den nya ordningen var i första hand att underlätta för riksdagens ledamöter men även för statliga myndigheter, press och allmänhet att följa Europarådets arbete på ministerkommittésidan. Redogörelsen kompletterar den översikt av arbetet inom rådgivande församlingen som den svenska parlamentariska delegationen hos församlingen lämnar riksdagen.

En redogörelse för verksamheten under år 1968 har utarbetats inom utrikesdepartementet i samråd med övriga berörda departement och torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag vill i detta sammanhang göra några allmänna kommentarer om europarådsarbetet.

Ministerkommittén och dess olika expertkommittéer arbetar efter de riktlinjer som anges i rådets arbetsprogram. Det senaste arbetsprogrammet, som antogs av ministrarna vid det 42:a mötet den 6 maj 1968, är det hittills mest omfattande. Mer än 240 olika arbetsuppgifter inom bl. a. rätts-, social-, hälsovårds-, kultur-, utbildnings- och miljövårdsområdena inskrevs slutgiltigt av ministerkommittén i programmet för åren 1968 och 1969. Arbetsprogrammet,

som fått namnet »Människan i det europeiska samhället», är vid sidan av de allmänpolitiska frågor, som regeringarna eller rådgivande församlingen aktualiserar, grundvalen för ministerkommitténs diskussioner och beslut.

Jag vill särskilt framhålla att det är inte minst genom rådgivande församlingens betydelsefulla och intresseväckande insatser för att stimulera regeringssamarbetet som europarådsverksamheten får sin särprägel. Rådgivande församlingen antog exempelvis vid sitt möte den 1 februari 1968 rekommendation nr 516 om Europarådets arbetsuppgifter och framtid vari europarådsarbetet analyseras från delvis nya utgångspunkter. En rad förslag läggs fram avsedda att på lång sikt ytterligare förbättra det tekniska samarbetet bl. a. genom att de europeiska fackministrarnas konferenser inordnas i europarådsverksamheten med möjlighet för rådgivande församlingen att utan omgång via ministerkommittén ta kontakt med fackministrarna.

Rådgivande församlingens rekommendation har besvarats av ministerkommittén, som bl. a. framhåller att, om Europarådets uppgifter som mellanstatlig organisation skall kunna fullföljas på bästa sätt, är det väsentligt att ett organ samordnar verksamheten och genom sin kontroll ser till att ansvaret ej sprids vilket skulle kunna vara till men för effektiviteten och samordningen. Ministerkommittén avser att fortsätta sina studier av de frågor som berörs i församlingens rekommendation bl. a. genom att närmare undersöka några av expertkommittéernas uppgifter. Från svensk sida har i ministerkommittén vid flera tillfällen framhållits att församlingens förslag förtjänar att allvarligt övervägas. Tillsammans med Danmark och Norge har Sverige bl. a. sökt verka för att rekommendationen överlämnas för yttrande till några av ministerkommitténs expertkommittéer — i första hand kommittén för samarbete på det rättsliga området (CCJ) — innan svar lämnades församlingen. De nordiska staterna lyckades emellertid ej få majoritet för detta förslag i ministerkommittén.

De möten, som de europeiska justitie- resp. utbildningsministrarna nu arrangerar, är såtillvida knutna till Europarådet som generalsekretariatet utgör dessa konferensers sekretariat. Dessa möten kommer att fortsätta att äga rum med regelbundna mellanrum. Under året har ministerkommittén dessutom fattat beslut om en ad hoc-konferens för ministrar ansvariga för regionplanering samt en konferens för ministrar ansvariga för bl. a. byggnads- och fornminnesvård. Frågan om att hålla en socialministerkonferens studeras f. n. av den sociala kommittén.

Beträffande arbetsprogrammet i övrigt vill jag framhålla att kommun- och regionfrågornas ökade betydelse i europarådsarbetet markeras bl. a. genom att dessa frågor i det nya arbetsprogrammet tas upp som ett av huvudområdena i programplaneringen. Miljövårdsfrågorna har ju redan tidigare haft en framskjuten plats i europarådsverksamheten. Den informationskampanj om vattenvårdsfrågorna, som rådet bedriver i anslutning till frågan om antagande av den europeiska vattenvårdsstadgan, liksom beslutet att arran-

gera en europeisk naturvårdskonferens och ett särskilt naturvårdsår 1970 understryker ytterligare att dessa frågor får en allt större betydelse i det europeiska samarbetet. En svensk nationalkommitté för det europeiska naturvårdsåret har tillsatts.

Från ministerkommitténs sida har vid flera tillfällen uttryckts förhoppningen att även de östeuropeiska staterna skall finna det lämpligt och möjligt att deltaga på vissa områden av det mellanstatliga expertsamarbetet. Vid ett möte med ministerkommitténs ställföreträdare den 1—5 april 1968 bekräftades ministerkommitténs beslut den 10 december 1964 om förbindelserna med andra stater vilket innebär att generalsekreteraren är bemyndigad att inom ramen för sitt mandat i positiva former besvara förfrågningar från östeuropeiska stater. Ministerkommittén betonar att den är angelägen att undersöka alla möjligheter för att underlätta för andra europeiska stater, som uttryckt sitt intresse för saken, att deltaga i sådan verksamhet inom Europarådet som i princip är öppen för icke-medlemsstater. Strävandena efter avspänning mellan Väst- och Östeuropa led ett avbräck genom den militära interventionen i Tjeckoslovakien som ministerkommittén vid sitt möte den 13 december 1968 fördömde såsom oförenlig med principen om nationernas frihet. Ministerkommittén underströk emellertid samtidigt att beslutet från år 1964 stod fast och att man fortfarande ansåg att tekniskt expertsamarbete med icke-medlemsstater i Europa var ett medel att förbättra förbindelserna med alla stater på basis av ömsesidigt intresse och en allvarlig och realistisk önskan om en nödvändig avspänning.

Den fortsatta marknadssplittningen i Europa utgör en annan faktor som påverkat ministerkommitténs arbete. Visserligen spelar de handelspolitiska frågorna ej samma roll på ministerkommittéplanet som i rådgivande församlingen, men ovissheten om den kommande utvecklingen i det västeuropeiska ekonomiska samarbetet har utan tvekan inverkat även på planeringen av Europarådets arbetsprogram. Rådgivande församlingens och EFTA-parlamentarikernas sessioner liksom församlingens gemensamma möte med EEC-parlamentet utgör emellertid goda tillfällen till debatt och opinionsbildning i marknadsfrågan.

Även när det gäller Greklandsfrågan har de klara uttalanden som rådgivande församlingen gjort påverkat opinionen i Europa och utgjort ett värdefullt underlag för bl. a. svenska regeringens ställningstaganden till den grekiska situationen. Förhoppningarna om en snar återgång till normala parlamentariska förhållanden i Grekland och respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter har ej infriats. Det slutna förfarandet inför europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna i Greklandsfrågan, som äger rum till följd av Sveriges, Danmarks, Norges och Nederländernas anmälan av den grekiska regimen, har sedan kommissionen i januari 1968 förklarat sig behörig att ta upp frågan fortsatt med bl. a. vittnesförhör i Strasbourg. Beslutet att anhängiggöra Greklandsfrågan hos kommis-

sionen för de mänskliga rättigheterna har rönt uppskattning inte minst från rådgivande församlingens sida. Det är min förhoppning att detta tidskrävande rättsliga förfarande, som på många sätt utgör inte blott ett kraftprov för kommissionen för de mänskliga rättigheterna utan även en prövosten för Europarådet som sådant och de idéer om demokratiska värden och mänskliga rättigheter som organisationen grundas på, skall kunna avslutas under år 1969. Det bör härvid erinras om att i detta fall ministerkommittén sannolikt kommer att i sista hand få ta ställning till kommissionens rapport i enlighet med bestämmelserna i konventionen.

På ministerkommittéplanet har den grekiska situationen emellertid redan varit föremål för diskussion. Den förtroliga karaktären på ministerkommitténs möten gör det inte möjligt att lämna en fullständig redogörelse. Jag vill emellertid framhålla att möjligheterna att lämna klara och entydiga svar på församlingens olika förslag i Greklandsfrågan givetvis försvåras av kravet på enhällighet i ministerkommittén i dessa frågor.

Jag hemställer att Kungl. Maj:t delger riksdagen den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1968.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas skrivelse av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnel Anderson

Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1968

I. Ministerkommittémöten

Ministerkommittén har sammanträtt två gånger under år 1968 — den 6 maj i Strasbourg och den 13—14 december i Paris.

1. Det 42:a ministermötet i Strasbourg

Den svenska delegationen vid det 42:a mötet stod under ledning av statsrådet Sven-Eric Nilsson. I delegationen ingick även Sveriges ständiga ombud hos Europarådet, ambassadör Sven Backlund och biträdande utrikesrådet Marc Giron.

På dagordningen stod bl. a. den europeiska integrationsfrågans politiska aspekter, Europarådets arbetsprogram, förbindelserna med utomstående stater samt förbindelserna mellan Europarådet och FN.

a) Den europeiska integrationsfrågans politiska aspekter

Under denna dagordningspunkt lämnades sedvanliga rapporter för utvecklingen inom EEC och EFTA sedan rådets ministermöte i december 1967.

Den franske jordbruksministern *Faure* framhöll i sin rapport över utvecklingen inom EEC bl. a. att ministerrådet studerat de problem som sammanhänge med ansökningarna om medlemskap från Storbritannien, Danmark, Norge och Irland liksom Sveriges begäran om förhandlingar. De frågeställningar som dessa framställningar gav upphov till måste ytterligare studeras. Det var därför omöjligt att på nuvarande tidpunkt lämna utförligare informationer om EEC:s inställning.

Den brittiske delegaten *lord Chalfont* redogjorde för samarbetet inom EFTA. Han underströk särskilt att huvudvikten i samarbetet nu låg i att söka undanröja de icke-tariffära handelshindren.

Den danske utrikesministern *Hartling* lämnade en orientering om de nordiska statsministrarnas möte i Köpenhamn i april år 1968. I samband med mötet hade behovet av ökat politiskt och ekonomiskt samarbete i Norden understrukits. De nordiska statsministrarna hade beslutat att det ekonomiska samarbetet i Norden skulle bli föremål för utredningar i syfte att för regeringarna framlägga förslag till ett mer omfattande nordiskt samarbete på ett flertal områden. De beslut som hade fattats vid mötet berörde samtliga nordiska stater med undantag av Island.

b) Arbetsprogrammet

Frågan om att utarbete ett särskilt arbetsprogram för Europarådet väcktes år 1964. Efter utredningar inom sekretariatet uppdrog ministerkommittén i maj år 1965 åt generalsekreteraren att utforma ett årligt arbetsprogram. Vid ministerkommitténs möte i maj 1966 antogs det första programmet, som fick titeln »Människan i det europeiska samhället». Det är uppdelat i sju avsnitt: ekonomiska, juridiska, sociala, hälsovårds-, miljö-, utbildnings- samt kultur- och ungdomsfrågor. Vid det 42:a ministermötet antogs Europarådets arbetsprogram för åren 1968 och 1969.

Generalsekreterare *Smithers* inledde debatten med att lämna en översikt för europarådsarbetet. Han framhöll bl. a. att endast begränsade framsteg gjorts i förbindelserna med Östeuropa. Man kunde emellertid förmoda att kontakterna hade en viss psykologisk effekt för öst-västsamarbetet i Europa. Vid sidan av östsamarbetet hade de nu väl etablerade kontakterna med Förenta Nationerna inneburit att rådets politiska ställning i Europa och organisationens plats bland övriga internationella organisationer fastlagts. Generalsekreteraren beklagade emellertid att ingen regering på allvar undersökt möjligheten av att Europarådet skulle kunna lämna ett viktigt politiskt bidrag för att övervinna splittringen i Europa. De teknologiska samarbetsproblemen borde lämpa sig väl för en internationell organisation av Europarådets typ. *Smithers* föreslog att en arbetsgrupp bestående av generalsekreterarna i de närmast berörda internationella organisationerna i Europa skulle tillsättas för att analysera dessa problem. Arbetsgruppens resultat skulle bilda utgångspunkt för en rapport om på vilket sätt varje organisation kunde lämna sitt bidrag för att lösa de teknologiska problemen.

Den norske arbetsministern *Seip* betonade i ett kort inlägg den norska regeringens intresse av att kommun- och regionfrågor fick en framträdande plats i det europeiska samarbetet.

Statsrådet *Nilsson* stödde de norska tankegångarna och uttalade vidare den svenska regeringens uppskattning av arbetsprogrammet. Han framhöll att generalsekreterarens förslag om samarbetet i Europa skulle studeras med intresse.

c) Förbindelserna med utomstående stater

Under denna dagordningspunkt redogjorde ett flertal ministrar för utvecklingen av de bilaterala förbindelserna med staterna i Östeuropa. Även frågan om formerna för de östeuropeiska staternas deltagande i europarådsverksamheten berördes i några inlägg.

Statsrådet *Nilsson* hänvisade i sitt anförande till det uttalande som utrikesminister *Nilsson* gjort vid ministerkommitténs decembermöte. Utrikesministern hade då betonat att han funnit de bilaterala kontakterna med de östeuropeiska staterna nyttiga och uppmuntrande.

Den svenska regeringen avsåg att fortsätta att på detta sätt bidra till ansträngningarna att främja närmare samarbete mellan Öst- och Västeuropa. De samtal som Sverige fört med regeringsrepresentanter från Östeuropa under den senaste tiden hade speglat de förändringar som med olika styrka nu ägde rum i Östeuropa. Ett tydligt intresse hade markerats från östsidan för bättre och vidare förbindelser med Västeuropa framför allt på bilateral basis, fortsatte statsrådet *Nilsson*.

Han framhöll vidare att Sverige nyligen vidtagit åtgärder för att liberali-

sera handeln med COMECON-området. De östeuropeiska staterna hade nu nästan samma exportmöjligheter till Sverige som andra länder utanför EFTA-området. I detta sammanhang var det dock viktigt att betona att vilket intresse de socialistiska staterna än hade av bättre förbindelser med Västeuropa var de inte beredda att uppnå detta till priset av försämrade förbindelser med andra socialistiska stater och särskilt Sovjetunionen. Det var därför angeläget att ingenting gjordes som kunde missförstås eller feltolkas som ett försök att ändra styrkebalansen på den europeiska kontinenten. Västeuropas huvudmål var givetvis bättre förbindelser med samtliga socialistiska stater. Det var lättare att åstadkomma fruktbara kontakter med de östeuropeiska staterna på bilateral väg. Man kunde förmoda att denna tendens skulle fortsätta ännu en lång tid. Bl. a. av den anledningen var den svenska regeringen tveksam till förslagen att europarådsstaterna skulle framträda som en särskild grupp inom FN. På svensk sida trodde man inte heller att en institutionalisering av de ganska blygsamma öst-västkontakterna inom den s. k. tiogruppen var en framkomlig väg.

Statsrådet Nilsson föreslog avslutningsvis att generalsekreteraren och ministerkommittén i den nuvarande ovissa situationen inte skulle avvika från den handlingslinje man hittills följt i förhållande till Östeuropa.

Ministerkommittén beslöt att uppdraga åt generalsekreteraren att i samråd med ställföreträdarna framlägga en lista med aktuella arbetsuppgifter inom Europarådet som kunde anses särskilt intressera de socialistiska staterna.

d) Förbindelserna mellan Europarådet och FN

Diskussionen ägnades samarbetet mellan europarådsstaterna i FN och de eventuella möjligheterna att förbättra detta. Den österrikiske utrikesministern *Waldheim* föreslog att ministrarna skulle instruera sina ombud i FN att allvarligt undersöka möjligheterna att ha regelbundna åsikts- och informationsutbyten inom den s. k. västeuropeiska gruppen.

2. Det 43:e ministermötet i Paris

I den svenska delegationen, som leddes av kabinettssekreterare Ole Jödahl, ingick Sveriges ständiga ombud hos Europarådet, ambassadör Sven Backlund samt utrikesråden Love Kellberg och Wilhelm Wachtmeister.

Sedan den nyvalde biträdande generalsekreteraren italienaren S. Sforza avlagt stadgeenlig ämbetsförsäkran, behandlades bl. a. förbindelserna med utomstående stater, problem förbundna med den teknologiska utvecklingen, den europeiska integrationens politiska aspekter och förbindelserna mellan Europarådet och FN.

a) Förbindelserna med utomstående stater

Genomgående konstaterades att vad som skett i Tjeckoslovakien i augusti inneburit ett allvarligt avbräck i Europarådets strävanden alltsedan 1964 att öppna dörren för ett närmare samarbete med länderna i Östeuropa. Eftersom samtliga medlemsländers regeringar tidigare inför skilda fora fördömt aktionen såsom ett brott mot principen om nationernas oavhängighet och en allvarlig störning av avspänningsprocessen i Europa, blev inläggen i denna del huvudsakligen en upprepning av kända ställningstaganden.

Generalsekreterare *Smithers* redogjorde för sina kontakter med företrädare för öststaterna. I fråga om de konkreta kontakterna hade han intrycket att händelserna i Tjeckoslovakien i stort inte haft någon inverkan på frekvensen av framställningar om upplysningar rörande Europarådets verksamhet. Kontakterna med professorer och andra specialister hade i stort sett fortsatt i oförändrad omfattning under hösten.

Kabinettssekreterare *Jödahl* konstaterade att det första sovjetiska påståendet om att invasionen skett på anmodan av tjeckoslovakiska myndigheter snart hade fått uppges. Senare förklaringar syntes tyda på att sovjetregeringen med rätt eller orätt fruktat att liberaliseringsvägen inte skulle kunna kontrolleras av kommunistpartiet. Denna bedömning syntes ha motiverat interventionen. Frågan hade emellertid ställts om aktionen endast var en förevändning för ett mera omfattande utspel mot väst. I ljuset av den senaste tidens flottrörelser i Medelhavet hade interventionen på en del håll bedömts som offensiv snarare än defensiv. Enligt den svenska regeringens uppfattning fanns klara indikationer på att de sovjetiska åtgärderna hade defensiv karaktär för att bevara och konsolidera status quo. Det var också uppenbart att sovjetregeringen fruktat att frihetssträvandena skulle sprida sig till andra kommunistiska stater. I sammanhanget hade en ny doktrin, om rätt att intervensera i ett annat kommunistland, förts fram.

Vilka slutsatser borde demokratierna i Europa draga av det inträffade? Enligt den svenska regeringens mening krävdes å ena sidan ökad uppmärksamhet med anledning av den oro som alltjämt rådde inom östblocket. Å andra sidan var det ytterst angeläget att förhindra en återgång till det kalla krigets dagar. Det fanns redan tecken på att ryssarna önskade återuppta den avbrutna dialogen. Att undandraga sig detta skulle inte gagna någon utan snarare välla de mindre och svagare länderna skada. Herr *Jödahl* erinrade om att Sveriges utrikesminister i FN hade fäst uppmärksamheten på invasionens skadliga återverkningar på öst-västförbindelserna men samtidigt understrukt vikten av fortsatta strävanden mot avspänning. Det var den svenska regeringens förhoppning att alla kunde förena sig härom. Europarådet kunde spela en konstruktiv roll för att uppnå detta mål, slutade herr *Jödahl*.

Ministrarna fastslog att det är realistiskt och önskvärt att fortsätta kontakterna på sådana tekniska, ekonomiska och kommersiella områden, som inte direkt berör de politiska problemen. Naturligtvis måste man alltid noga följa den sovjetiska politikens utveckling och följaktligen inte försumma säkerhetsaspekterna. Men för att uppmuntra de tendenser som gör sig gällande i öst bör man lämna dörren öppen för fortsatt samarbete. Vad som skedde i Tjeckoslovakien i början av 1968 visar att Östeuropa befinner sig i ett tillstånd av förändring. Europarådets politik har stimulerat de stämningar i öststaterna som varit positiva till samarbete. Rådet bör därför fortsätta den politik som drogs upp 1964 och vars handhavande generalsekreteraren skött såväl effektivt som med klok försiktighet.

b) Problem förbundna med den teknologiska utvecklingen

Generalsekreterare *Smithers* presenterade en interimistisk rapport rörande resultatet av de kontakter han — på grundval av mandat från 42:a ministermötet — haft med företrädare för olika internationella organisationer, som sysslar med vetenskapliga och teknologiska frågor. Genom dessa hade han styrkts i sin uppfattning att ett inventarium, av rent in-

formativ karaktär, omfattande all den verksamhet på nämnda områden som bedrevs av det 25-tal organisationer vari Europarådets medlemmar deltog, hade en mycket angelägen uppgift att fylla. För närvarande existerade ingen sådan samlad bild av det arbete, som pågick inom internationella organisationer på de vetenskapliga och teknologiska områdena och därmed sammanhängande frågor av legal, undervisnings- och social natur. Smithers underströk att denna översikt på intet sätt var avsedd att ersätta regeringarnas politiska planering. Vidare stod arbetet härmed ingalunda i konflikt med den utredningsverksamhet som pågick inom EEC eller innebar något dubbelarbete i förhållande till OECD:s analyser av speciella problem. Slutligen betonade han att avsikten inte var att försöka få Europarådet att befatta sig med viktigare projekt på de vetenskapliga och teknologiska områdena, utan endast att förse regeringarna med ett arbetsdokument till hjälp vid beslut om deltagande i och finansiering av arbetet i 25 organisationer, till vilka de europeiska regeringarna anslog i runt tal 350 miljoner dollar.

Ministerkommittén beslöt enhälligt uppdraga åt generalsekreteraren att fortsätta sitt förberedelsearbete i syfte att avge en mer detaljerad rapport vid nästa ministermöte.

c) Den europeiska integrationen samt vissa GATT-problem

Traditionellt avges vid ministermötena redogörelser för utvecklingen inom EEC och EFTA. Med denna dagordningspunkt förenades vid detta möte vissa problem som aktualiserades vid den i november avhållna 25:e GATT-sessionen. Till grund för diskussionen härvidlag låg ett memorandum, upprättat av GATT-sekretariatet, vari de viktigaste konklusionerna från GATT-sessionen redovisades.

Den italienske generaldirektören *Gaja* redogjorde i allmänna drag för utvecklingen inom EEC sedan föregående ministermöte.

Den österrikiske utrikesministern *Waldheim* ägnade sin redogörelse för utvecklingen inom EFTA huvudsakligen åt problem som berörde förhållandet mellan de båda marknadsorganisationerna.

d) Förbindelserna mellan Europarådet och FN.

Denna fråga hade kort före mötet tagits upp på begäran av utrikesminister *Waldheim*, som anknöt till sitt anförande vid det 42:a mötet. Han uttryckte tillfredsställelse med generalsekreterare Smithers' besök i New York, varvid Europarådets verksamhet gjorts bättre känd. Han pläderade för ett närmare utbyte av informationer mellan Europarådets representanter i FN vilket skulle öka gruppens inflytande.

II. Beslut m. m. av ministerkommitténs ställföreträdare

Enligt ministerkommitténs procedurregler utser varje minister en ställföreträdare. Ställföreträdarna sammanträder och beslutar i ministerkommitténs namn då denna ej är samlad. Beslut, som fattas av ställföreträdarna, har samma giltighet och innebörd som ministerkommitténs egna beslut.

Ställföreträdarna har under året haft tio möten. Varje möte har pågått omkring en vecka. Som Sveriges ombud har ambassadör Sven Backlund

och som biträdande ombud departementssekreterare Jan af Sillén fungerat.

Det är ej möjligt att inom ramen för denna redogörelse lämna en detaljerad förteckning över alla beslut som fattats av ställföreträdarna under denna period. I det följande redogörs emellertid för behandlingen av vissa allmänpolitiska frågor samt viktigare rätts-, social-, hälsovårds-, kultur-, utbildnings- och miljöfrågor.

1. Allmänpolitiska frågor

a) Greklandsfrågan

(i) I rekommendation 511 om läget i Grekland, som antogs av rådgivande församlingen i januari år 1968, uppmanas ministerkommittén att föreslå medlemsregeringarna att på allt sätt samordna sin hållning till den nuvarande grekiska regimen. Medlemsregeringarna uppmanas vidare att använda allt sitt inflytande för att säkerställa att Grekland utan dröjsmål återvänder till en regim som är demokratisk och parlamentarisk till sin karaktär och som respekterar mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. Slutligen uppmanas regeringarna att tillse att den nuvarande grekiska regimen respekterar de åtaganden som den gjort beträffande antagandet och tillämpningen av en demokratisk författning liksom att ikraftträdandet av författningen skall följas av fria val vid tidigast möjliga tidpunkt.

I sitt korta svar framhåller ministerkommittén att den har övervägt rekommendationen men att den beklagar att behöva informera församlingen att den ej lyckats enas om den åtgärd som bör vidtagas i anledning av församlingens förslag.

(ii) Vid det 171:a mötet med ministerkommitténs ställföreträdare den 27—30 maj 1968 gjorde den danske representanten ett uttalande om George Papandreou och Panayotis Kanellopoulos som då på nytt satts i husarrest.

Den danske representanten önskade mot bakgrunden av de ideal, som samarbetet i Europarådet grundade sig på, ge uttryck för sin regerings förhoppning att de inskränkningar i rörelsefriheten, som dessa båda statsmän ålagts, snarast skulle upphöra.

Den svenske representanten stödde det danska uttalandet. Han framhöll att det var svenska regeringens förhoppning att den grekiska regeringen skulle förstå den vädjan som gjordes och inte minst av humanitära skäl undanröja de restriktioner i rörelsefriheten som ålagts de båda f. d. statsministrarna.

b) Rekommendationer från den rådgivande församlingen

Vid ställföreträdarnas möten har ett stort antal rekommendationer och andra beslut, som antagits av rådgivande församlingen, behandlats. Bland de svar på rekommendationer av allmänpolitiskt innehåll, som avgetts till församlingen, märks följande.

(i) *Rekommendation 499 om de vetenskapliga och teknologiska aspekterna av utvidgningen av Gemensamma marknaden*

I rekommendation 499 antagen under församlingens septembersession 1967 uppmanas ministerkommittén bl. a. att vidtaga nödvändiga åtgärder

för att trygga att hög prioritet ges i en utvidgad gemenskap åt åtgärder för att säkerställa en *gemensam europeisk* vetenskaplig och teknologisk forskningspolitik inklusive ett inköpsåtagande beträffande gemensamma projekt. Ministerkommittén uppmanas vidare att uppmuntra bildandet av multinationella industrikonsortier baserade på vetenskaplig forskning i syfte att främja en mer effektiv produktion och försäljning av teknologiska produkter i och utanför Europa.

I sitt svar till församlingen noterar ministerkommittén den vikt som fästes vid problem sammanhängande med den vetenskapliga och teknologiska forskningen inom Gemenskaperna. Vid de Europeiska gemenskapernas råds 11:e session i oktober 1967 hade man begärt utredning bl. a. om hur utomstående europeiska stater skulle kunna beredas tillfälle att delta i åtgärder och samarbete på detta område. Den 13 november 1967 hade vidare den brittiske premiärministern framlagt vissa förslag för att främja europeiskt teknologiskt samarbete inom ramen för en gemensam marknad fri från tullar och andra handelshinder. Ministerkommittén betonar slutligen vikten av att man med alla medel söker stärka Europas vetenskapliga och teknologiska potential.

(ii) *Rekommendation 522 om Europas ekonomiska problem*

I rekommendation 522, som antogs under församlingens majsession 1968, uttalar församlingen sin förhoppning att EEC skall öppna förhandlingar med de stater som ansökt om medlemskap. Församlingen uttalar vidare sin uppskattning av de brittiska och amerikanska ansträngningarna att lösa betalningsbalansproblemen och de europeiska staternas förslag att påskynda genomförandet av de tullsänkningar som beslutats i Kennedy-rundan. Man betonar slutligen behovet av en genomgripande reform av det internationella valutasystemet. Mot denna bakgrund uppmanas ministerkommittén att föreslå regeringarna i EEC att fortsätta konsolideringen av sin ekonomiska gemenskap och att utsträcka den till att även omfatta de vetenskapliga och teknologiska områdena liksom det industriella fältet och valutafrågorna. Ministerkommittén bör vidare uppmana alla regeringar som är intresserade av Gemenskapens utvidgning att arbeta för ett närmande mellan Gemensamma marknaden och de medlemssökande staterna på de kommersiella och industriella områdena samt när det gäller valutapolitiken. De europeiska stater som har ett permanent överskott i sin betalningsbalans bör uppmanas att föra en politik som bäst kan lösa de svårigheter som uppstått genom bristen på jämvikt i Förenade staternas betalningsbalans. Slutligen bör ministerkommittén uppmana de europeiska medlemmarna av »tiogruppen» att enas om en gemensam linje när det gäller genomförandet av en reform av det internationella valutasystemet.

I sitt svar framhåller ministerkommittén bl. a. att man beslutat att över-sända rekommendationen för kännedom till medlemsregeringarna. Kommittén konstaterar att rekommendationen behandlar ett stort antal problem av grundläggande betydelse för den framtida integrationen inom Europa, men till vars lösning Europarådets medlemsstater har olika förslag. Dessa åsiktsskillnader hade klart kommit till uttryck i diskussionen hos ministerkommitténs ställföreträdare.

(iii) *Rekommendation 528 om Europarådets förbindelser med Förenta Nationerna*

I rekommendation 528, som antogs av församlingens ständiga utskott i juli 1968, uppmanas ministerkommittén att genom sin ordförande säkerställa att Europarådet är representerat vid FN under generalförsamlingens sessioner. Ordföranden bör vidare sammankalla medlemsstaternas ständiga representanter i FN till möten under generalförsamlingens sessioner. Europarådets generalsekreterare bör slutligen under sessionerna representeras av åtminstone en högre tjänsteman från sekretariatet, som dels skall upprätthålla kontakten med FN:s generalsekreterare, dels bistå ordföranden i Europarådets ministerkommitté i hans kontakter inom FN.

I sitt svar till församlingen anför ministerkommittén att man delar församlingens uppfattning om vikten av att Europarådet kan göra en meningsfull insats i FN:s arbete. Det är därför väsentligt att man vidtager åtgärder för att åstadkomma denna samordning. Ministerkommittén anser emellertid att det inte för närvarande finns något behov av att institutionalisera dessa åtgärder på det sätt som föreslås av församlingen. Genom att uppmana ordföranden att representera Europarådet i New York kunde ministerkommittén givetvis bidra till att göra organisationen bättre känd i FN, men detta borde inte behöva vara ett permanent arrangemang utan beslut härom kunde fattas av ministerkommittén då behov uppstod. Ministerkommittén framhåller vidare att det sedan några år är praxis att möten med europarådsstaternas representanter i FN arrangeras i samband med generalsekreterarens årliga besök i New York. Om ytterligare möten erfordras kan sådana sammankallas vid vilken tidpunkt som helst av representanten för ministerkommitténs ordförande i enlighet med ministerkommitténs resolution (54) 16. Ingenting hindrar generalsekreteraren att sända en högre tjänsteman att representera honom i New York, om diskussionen på någon särskild punkt i dagordningen kan ha speciellt intresse för Europarådet. En sådan praxis har i själva verket redan genomförts. Ministerkommittén påminner dock om att debatterna i generalförsamlingen inte alltid är av direkt intresse för Europarådet. Slutligen framhåller ministerkommittén att en stor del av det arbete som utföres på olika tekniska områden sker utanför New York. Europarådet har gjort sitt bästa för att försöka följa detta arbete så nära som möjligt särskilt när det gäller det arbete som sker i Genève. Generalsekreteraren har överenskommit med FN:s generalsekreterare att en tjänsteman från sekretariatet skall representera generalsekreteraren i Genève för att upprätthålla den nödvändiga kontakten med FN:s arbete och projekt.

2. Rättsfrågor

a) Konventioner m. m.

(i) Sverige tillträdde den 1 februari 1968 den *europiska konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål* den 20 april 1959 (prop. 1961: 48, 1LU 29, Rskr 190).

(ii) Sverige undertecknade den 7 juni 1968 den *europiska konventionen om slopande av legalisering av handlingar som upprättats av diplomatiska eller konsulära tjänstemän*. Konventionen skall ratificeras.

Med legalisering förstås enligt konventionen sådan åtgärd, varigenom en namnunderskrifts riktighet eller undertecknarens egenskap intygas, liksom intygande av äkthet hos sigill eller stämpel som anbringas på en handling. Under konventionen faller däremot inte intyg om undertecknarens behörighet eller om handlingens giltighet.

Konventionen är tillämplig dels på handlingar, som upprättats av fördragsslutande stats diplomatiska eller konsulära tjänstemän, dels på officiella intyg, som av sådana tjänstemän anbringats på andra handlingar än nyss sagts, dels på sådana tjänstemäns bestyrkande av namnunderskrift på sistnämnda slag av handlingar.

Fördragsslutande stat skall slopa alla krav på legalisering av handlingar som omfattas av konventionen och se till att dess myndigheter i sådana fall inte utför legaliseringar.

(iii) Sverige undertecknade den 7 juni 1968 den *europiska konventionen angående upplysningar om innehållet i utländsk rätt*. Konventionen, som skall ratificeras, har utarbetats av en expertkommitté under Europarådets kommitté för samarbete på det rättsliga området. Genom konventionen upprättas ett system, avsett att underlätta för judiciella myndigheter i fördragsslutande stat att erhålla upplysningar om rättsregler i annan sådan stat.

Upplysningar skall enligt konventionen lämnas om rättsregler på civil- och handelsrättens områden, om rättegångsförfarandet på dessa områden samt om domstolsorganisationen.

Särskilda sambandsorgan förutses bli upprättade med uppgift att mottaga framställningar om upplysningar från annan fördragsslutande stat och från en stats egna judiciella myndigheter samt att översända framställningar och svar till den andra staten.

Framställning om upplysningar skall alltid härröra från judiciell myndighet och får göras endast när rättsligt förfarande inletts. Myndigheten är inte bunden av de upplysningar som lämnas i svaret.

Som regel skall svaret på en framställning upprättas av ett statligt organ och utan kostnad för den stat som gjort framställningen. Under vissa i konventionen angivna omständigheter kan dock en framställning överlämnas till en enskild organisation eller jurist. Kan i sistnämnda fall kostnader antagas uppstå, skall samtycke till åtgärden begäras från den myndighet från vilken framställningen härrör. Denna myndighet skall även underrättas om de sannolika kostnaderna.

En stat kan vägra att behandla en framställning om upplysningar, om dess intressen beröres av den tvist som föranlett framställningen eller om staten anser att svaret kan kränka dess suveränitet eller medföra fara för dess säkerhet.

(iv) Den 26 juni 1968 tillträdde Sverige den *europiska konventionen om adoption av barn* den 24 april 1967 (prop. 1968: 114, 1LU 31, Rskr 227).

(v) Sverige undertecknade den 26 juni 1968 den *europiska konventionen om begränsning av fall av flerfaldigt medborgarskap och om militära förpliktelser i fall av flerfaldigt medborgarskap* den 6 maj 1963. Konventionen har på uppdrag av ministerkommittén utarbetats av en expertkommitté bestående av representanter för flertalet av rådets medlemsstater. Enligt direktiven skulle kommittén undersöka möjligheten att inom Europarådets ram sluta en konvention enligt de linjer som dragits upp i rådgivande församlingens rekommendation 164.

I prop. 1968: 128 föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att godkänna konventionen. Sedan riksdagen i skrivelse den 12 december 1968, nr 395, anmält att propositionen bifallits beslöt Kungl. Maj:t den 3 januari 1969 att ratificera konventionen.

(vi) Sverige har med verkan från den 1 juli 1968 tillträtt den i Paris den 16 december 1961 dagtecknade *europiska överenskommelsen om ungdomars resor på kollektivpass mellan Europarådets medlemsstater*. Överenskommelsens syfte är att underlätta för ungdomar under 21 år att resa mellan dessa länder. Stat, som tillträtt överenskommelsen, åtager sig sålunda att låta ungdomar från annan fördragsslutande stat inresa på kollektivpass och vistas i landet högst tre månader.

I kollektivpass får upptagas lägst fem och högst femtio personer. Resegrupp skall åtföljas av en ledare, som måste ha fyllt 21 år och inneha individuellt pass.

Den som upptagits i kollektivpass för ungdomar skall vara medborgare i det land som utfärdat passet. Fördragsslutande stat kan dock genom särskild förklaring, under förutsättning av ömsesidighet, utsträcka överenskommelsens bestämmelser om inresa och vistelse på statens område till unga flyktingar och unga statslösa personer, som har hemvist på annan fördragsslutande stats område. Sverige har avgivit sådan förklaring.

(vii) En konvention om *skydd för djur under internationell transport* öppnades för undertecknande den 13 december 1968.

b) Resolutioner som antagits av ministerkommitténs ställföreträdare

(i) Modellplan för sammanställningar av folkrättspraxis

I resolution (68) 17, som antogs den 28 juni 1968, rekommenderas medlemsregeringarna att, i den mån de inte redan gjort detta, publicera sammanställningar av handlingar rörande sin folkrättspraxis i enlighet med principer som angivits i en tidigare resolution, (64) 10.

Vidare rekommenderas de regeringar, som inte redan antagit en slutlig plan för utformningen av sådana sammanställningar, dels att tillämpa en av vederbörande expertkommitté utarbetad modellplan för sammanställningar av folkrättspraxis, dels att om möjligt använda denna plan som ett system för framtida klassificering av handlingar beträffande vederbörande stats nationella praxis på folkrättens område.

Resolutionen innehåller även en instruktion till generalsekreteraren att överlämna modellplanen till Förenta Nationernas generalsekreterare som ett första bidrag från Europarådet till genomförandet av generalförsamlingens resolution 2099 (XX) om tekniskt bistånd för att främja studiet av folkrätten.

(ii) Status för chefspersonal vid fångvårdsanstalter samt anställande och utbildning av sådan personal

I resolution (68) 24, som antogs den 20 september 1968, rekommenderas regeringarna att vidtaga vissa åtgärder för att främja fångvårdsanstalternas tillgång till högt kvalificerad personal i chefsställning. Syftet är att förbättra chefspersonalens möjligheter att möta de krav som den moderna utvecklingen inom anstaltsbehandlingen ställer på anstaltsledningen.

Regeringarna rekommenderas att förbättra chefspersonalens status ge-

nom att fästa större vikt vid en skicklig ledning av verksamheten och låta denna inställning komma till uttryck i ökade krav på kvalifikationer och i förbättrade löneförmåner. Även en översyn av anställningsförfarandet förordas. Vidare rekommenderas regeringarna att inrätta utbildningsanstalter för personal i chefsställning vilka bör ledas av den centrala fängsvårdsmyndigheten. Inom utbildningsverksamheten bör man anlita universitetens och andra utomstående organs resurser. Resolutionen innehåller också en rekommendation till regeringarna att granska metoderna för tillsyn över anstaltsverksamheten. Det betonas att behovet av chefspersonal för tillsyn är uppenbart särskilt i samband med övergången till modernare anstaltsbehandling. I resolutionen rekommenderas medlemsstaternas regeringar även att ingående studera den ökande användningen av specialister inom anstaltsvården och att söka främja samarbetet mellan dessa kategorier och chefspersonalen vid anstalterna.

Dessutom rekommenderas regeringarna att i största möjliga utsträckning sprida den rapport som ligger till grund för resolutionen och som har utarbetats av en underkommitté till Europarådets kommitté för brottslighetsfrågor (ECCP). Slutligen anmodas regeringarna att vart tredje år rapportera till Europarådets generalsekreterare vilka åtgärder som har vidtagits i anledning av resolutionen.

När resolutionen antogs, beslöt ministerkommitténs ställföreträdare att underkommitténs rapport i ämnet skulle publiceras.

(iii) Införande av förenklat förfarande för lindrigare vägtrafikbrott

I syfte att åstadkomma en snabb och effektiv handläggning av mindre allvarliga trafikbrott rekommenderas medlemsstaternas regeringar i resolution (68) 25, som antogs den 20 september 1968, att införa ett förenklat förfarande för lindrigare vägtrafikbrott. I en särskild förteckning, som finns fogad vid resolutionen, anges de trafikbrott som under vissa omständigheter skulle kunna handläggas i sådan ordning.

De uppräknade trafikförseelserna rör t. ex. polismans anvisningar i trafiken, fordons hastighet, dess plats på vägen, färdriktning, möte, omkörning, förkörsrätt, skyltar, signaler, parkering, fordonsbelysning och registrering. Framför allt dessa brott kan enligt resolutionen få anses som lindriga i den mån omständigheterna i det särskilda fallet inte gör det nödvändigt att anlita ordinärt förfarande. Den förenklade handlägningsformen bör innefatta ett krav på betalning av en penningssanktion. Betalningen bör ske antingen genast eller inom kortare fastställd tid. Penningssanktionens storlek skall bestämmas enligt intern lag. Förenklat förfarande skall inte tillämpas utan gärningsmannens samtycke.

Resolutionen innehåller också en rekommendation till regeringarna att införa föreskrift om att betalning i enlighet med framställt krav skall avsluta anlitande av ordinärt rättegångsförfarande. I trafiksäkerhetens intresse får dock andra åtgärder kombineras med förenklad handläggning, t. ex. återkallelse av körkort. Genom intern lagstiftning kan också vederbörlig myndighet bemyndigas handla enligt vanlig praxis när den bedömer att villkoren för förenklat förfarande inte är uppfyllda.

Slutligen anmodas regeringarna att informera Europarådets generalsekreterare om redan gällande bestämmelser i ämnet och om åtgärder som har vidtagits senare.

(iv) *Åtgärder som bör vidtagas mot upphetsande till hat på grund av ras, nationalitet och religion*

Sedan Europarådets generalförsamling i rekommendation 453 föreslagit vissa åtgärder mot upphetsande till hat på grund av ras, nationalitet och religion, tillsatte ECCP en arbetsgrupp som fick i uppdrag att studera rekommendationen. Till denna var också fogat ett förslag till modellag. Resultatet av arbetsgruppens överväganden lades fram vid ECCP:s 17:e plenarmöte den 22—26 april 1968 i Strasbourg och har bildat underlag för ministerkommitténs resolution (68) 30 i dessa frågor som antogs den 31 oktober 1968.

I resolutionen rekommenderas de regeringar, som ännu inte har undertecknat och ratificerat FN-konventionen om avskaffande av alla former för rasdiskriminering, att vidtaga dessa åtgärder. Sedan konventionen har trätt i kraft, bör regeringarna på allt sätt bidra till att dess syften uppfylls. Vidare rekommenderas regeringarna att vid deponering av ratifikationsinstrument i särskilda förklaringar framhålla *dels* den vikt regeringarna fäster vid FN-konventionens hänvisning till de principer om bevarande av de mänskliga rättigheterna, som finns intagna i den allmänna förklaringen om dessa rättigheter, *dels* den respekt de hyser för de rättigheter som omfattas av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Regeringarna bör sålunda enligt resolutionen förklara att FN-konventionen inte förpliktar dem att vidtaga sådana åtgärder mot rasdiskriminering som skulle strida mot t. ex. principerna för yttrandefrihet och församlingsfrihet.

Resolutionen innehåller också en rekommendation till regeringarna att i FN verka för att arbetet med utkast till konvention om avskaffande av alla former av intolerans och av diskriminering på grund av religion eller trosbekännelse så snart som möjligt blir avslutat. Regeringarna rekommenderas även att se till att intern lagstiftning föreskriver effektiva åtgärder i fråga om förbud mot rasdiskriminering samt avskaffande av intolerans och diskriminering på grund av religion eller trosbekännelse.

Slutligen anmodas regeringarna att informera Europarådets generalsekretärare om de åtgärder som vidtages för att uppfylla åtagandena enligt FN-konventionen om rasdiskriminering.

c) Svar på rådgivande församlingens rekommendation 509 om de mänskliga rättigheterna och den moderna vetenskapen och teknologin

I rekommendation 509, som antogs av rådgivande församlingen i januari 1968, uppmanas ministerkommittén låta utreda frågan huruvida medlemsstaternas nationella lagstiftning, med hänsyn till artikel 8 i den europeiska konventionen angående de mänskliga rättigheterna, bereder privatlivet tillräckligt skydd mot sådana kränkningar som förövas genom användande av moderna vetenskapliga och tekniska metoder samt att upprätta rapport här-om. Såsom exempel på sådana metoder nämnes i rekommendationens inledning bl. a. dold avlyssning och insyn.

Vidare uppmanas ministerkommittén att, om utredningen visar att skyddet är otillräckligt, avge rekommendationer som syftar till ett förbättrat skydd för privatlivets helgd.

I sitt svar framhåller ministerkommittén att den delar församlingens åsikt att frågan om skydd för individens privatliv har stort aktuellt intres-

se i Europa. Den hade därför i Europarådets arbetsprogram för 1968/1969 inskrivit följande ämne:

»Rätten till privatliv såsom den beröres av

a) pressen och andra massmedia;

b) moderna vetenskapliga och teknologiska metoder.

Utredning om lämpligheten att utarbeta en rekommendation till regeringarna».

3. Hälsovårds- och sociala frågor

a) Skydd för livsmedel under tillverkning och distribution

I resolution (68) 26, som antogs den 20 september 1968, föreslås medlemsregeringarna vissa åtgärder angående lagstiftning och övriga bestämmelser om skydd för livsmedel under tillverkning och distribution. Dessa avser framför allt livsmedel i detaljhandelsledet. Rekommendationen betonar branschens och de lagstiftande myndigheternas ansvar.

Rekommendationen innefattar vissa allmänna riktlinjer rörande utformning av livsmedelsbutiker, förrådsrum, personalhygien och förvaring av den färdiga varan.

Rekommendationen innefattar även anvisningar för distribution av livsmedel från automat samt rörande handeln med djupfrost föda. Slutligen ges allmänna anvisningar om tillverkning och behandling av livsmedel i storköket.

b) Medicinska synpunkter på förebyggande av trafikolycksfall

I resolution (68) 31, som antogs den 31 oktober 1968, rekommenderas medlemsregeringarna vissa åtgärder för att ur medicinsk synpunkt studera uppkomsten av och vidtagna åtgärder för att förebygga trafikolycksfall.

I första hand anges de uppgifter som medlemsstaterna bör samla för att erhålla tillräckliga och jämförbara data för studier i trafikolycksfallens epidemiologi.

Läkarkåren rekommenderas särskilt uppmärksamma faran för att konsumtion av läkemedel kan inverka på bilkörning och på lämpligt sätt varna allmänheten härför.

Vissa allmänna riktlinjer anges för att bedöma motorförarens förmåga att framföra motorfordon. Obligatorisk läkarundersökning rekommenderas för förare av allmänna transportmedel. Särskilda förartillstånd bör ges handikappade förare med villkor för respektive fordon.

I händelse av trafikolyckor med dödlig utgång bör om möjligt alla som kan ha förorsakat olyckan underkastas noggrann undersökning, särskilt med hänsyn till eventuell påverkan av alkohol eller läkemedel.

Fordon bör utformas så att onödiga risker till följd av fordonets konstruktion undviks.

Varje medlemsstat bör intensivt arbeta för upplysning i trafiksäkerhetsfrågor för allmänheten. En sådan upplysningsverksamhet bör börja redan i skolan. Den bör även omfatta anvisningar om första hjälpen vid olycksfall.

Slutligen bör hälsovårds- och undervisningsmyndigheterna i varje land samarbeta med trafikmyndigheterna för att söka förebygga trafikolycksfall. Det kan bli önskvärt att i den medicinska utbildningen inkludera trafik-

medicin. Slutligen kan det bli önskvärt att universitetsinstitutioner i trafikmedicin kommer till stånd.

c) Blodbank för sällsynta blodgrupper

Genom resolution (68) 32, som antogs den 31 oktober 1968, beslöts att upprätta en europeisk blodbank i Amsterdam för sällsynta blodgrupper. Behovet av en sådan blodbank understrykes i avvaktan på att medlemsstaterna själva tillskapar sådana institutioner.

d) Familjestöd

Resolution (68) 37 angående lagar och föreskrifter om kompensation för familjeåtaganden antogs den 31 oktober 1968. Den behandlar främst olika former av ekonomiskt stöd till familjerna. Barnbidrag bör enligt resolutionen betalas åtminstone fr. o. m. andra barnet i familjen. Barnbidrag bör i princip utgå oberoende av familjens ekonomiska förhållanden. Bidragen bör utgå till dess barnet nått den ålder då den obligatoriska skolgången upphör. Barnbidrag eller motsvarande förmåner bör utgå även för äldre barn som fortsätter sin utbildning. Kostnaderna för barnens obligatoriska skolgång bör reduceras till ett minimum genom sådana åtgärder som fri skolgång, fria skolböcker, fria eller billiga skolmåltider m. m. Resolutionen rekommenderar också vissa former av stöd för förbättring av familjernas bostadsförhållanden, bl. a. bostadsbidrag som tar hänsyn till familjens inkomster och antalet barn i familjen. Resolutionen betonar vidare vikten av olika slags serviceåtgärder för familjen såsom hemhjälp, daghem, lekskolor, inackorderingsskolor och familjesemestrar. Det anges att avgifterna för hemhjälp och barntillsyn bör reduceras i vart fall för familjer med låga inkomster.

4. Kultur- och utbildningsfrågor

a) Byggnadsminnesvårdsfrågor

År 1963 avgav rådgivande församlingen rekommendation 365 till ministerkommittén om bevarandet av kulturhistorisk bebyggelse. Sedan ministerkommittén anmodat Europarådets kulturstyrelse (CCC) att vidtaga åtgärder med anledning av rekommendationen, beslöt CCC bl. a. att anordna en serie om fem symposier för utbyte av information och utformning av handlingslinjer på ifrågavarande område. Dessa symposier, betecknade A—E, har ägt rum under åren 1965—1968.

Den 3 maj 1968 har ministerkommitténs ställföreträdare antagit resolutioner med anledning av rekommendationer från två av de nämnda symposierna.

Resolution (68) 11 grundar sig på en rekommendation från symposium C som hölls i Bath år 1966 över temat »Principer och praktiska metoder för att bevara och återställa områden med historiskt eller konstnärligt värdefull bebyggelse». I resolutionen anmodas medlemsstaterna att snarast vidtaga erforderliga lagstiftnings- och finansiella åtgärder för att bevara karaktären och den speciella atmosfären hos områden av historiskt eller konstnärligt intresse. Vidare betonas vikten av kontinuerligt samarbete mellan samhällsplanerande och kulturvårdande organ så att behovet att bevara viss äldre bebyggelse tillgodoses i den översiktliga planeringen.

Resolution (68) 12 bygger på en rekommendation från symposium D som hölls i Haag år 1967 över ämnet »Aktiva åtgärder för att bevara historiskt och konstnärligt värdefull bebyggelse i samband med stads- och regionplanering». I denna resolution understryks åter det väsentliga i att samarbete äger rum mellan samtliga berörda organ och att byggnadsminnesvården på ett så tidigt stadium som möjligt integreras med samhällsplanering på nationell, regional och lokal nivå. Vikten av särskilda metoder för identifiering av värdefulla områden betonas vidare i resolutionen liksom betydelsen av ökad information samt forsknings- och utbildningsverksamhet i dessa frågor.

Som en uppföljning av de fem symposierna och på inbjudan av den belgiska regeringen kommer ett möte med de ministrar som ansvarar för byggnads- och fornminnesvården i medlemsstaterna att hållas i Bryssel hösten 1969. Ministerkommittén har den 30 maj 1968 bemyndigat generalsekreteraren att medverka vid anordnandet av denna konferens.

b) Språkundervisning för invandrande arbetare

På initiativ bl. a. av CCC:s underkommitté för extra-skolär utbildning har under några år pågått försöksverksamhet i ett antal medlemsstater med språkundervisning för utländska arbetare som invandrat eller avser att invandra till dessa stater. Resultaten av försöken diskuterades vid en rundabordskonferens i Strasbourg i januari 1968.

Resolution (68) 18, som antogs av ministerkommitténs ställföreträdare den 28 juni 1968, knyter an till de slutsatser som kom fram vid rundabordskonferensen. I resolutionen anmodas medlemsregeringarna att bereda invandrande arbetare och deras familjer möjlighet att lära sig mottagarlandets språk. Språkundervisningen bör anpassas till invandrarnas särskilda behov och bör om möjligt kombineras med lämplig yrkesutbildning. Vidare betonas vikten av ett nära samarbete mellan invandringsmyndigheterna och utbildningsväsendet så att insatserna för ifrågavarande befolkningsgrupper ges största möjliga effektivitet.

5. Miljövårdsfrågor

a) Den europeiska vattenstadgan

Den europeiska vattenstadgan, som utarbetats på förslag av rådgivande församlingen i samråd med Europarådets naturvårdskommitté, kungjordes den 6 maj 1968 i Strasbourg. Från Sverige deltog statsrådet S.-E. Nilsson som svensk medlem i hederskommittén. Vattenvårdsarbetet samordnas med förberedelserna för det europeiska naturvårdsåret 1970. Vikten av ett fortsatt arbete inom detta verksamhetsfält understrykes i resolution (68) 35 som ministerkommittén antog den 31 oktober 1968.

b) Deklaration om kontroll av luftföroreningar

I resolution (68) 4, som antogs den 8 mars 1968, har en av expertkommittén för luftföroreningar utarbetad principdeklaration om kontroll av luftföroreningar godkänts.

I principdeklarationen framhålls att lagstiftningen skall utformas så att den som orsakar luftföroreningar måste begränsa dessa till ett minimum. De kostnader som orsakas av åtgärder för att förhindra eller minska luftföroreningar skall bäras av den som orsakar föroreningarna, vilket dock inte ute-

sluter stöd från offentliga myndigheter. Lagstiftningen rörande kontroll av luftföroreningar skall baseras på principen om förebyggande åtgärder. I deklarationen behandlas vidare bl. a. frågan om gemensamma undersökningar av berörda länder beträffande föroreningar i gränsområden. Behovet av stöd till forskning på luftföroreningens område betonas också.

I resolutionen rekommenderas regeringarna i Europarådets medlemsstater att beakta de principer som framlagts i deklarationen vid införandet av lagstiftning och administrativa regler beträffande luftföroreningar. Medlemsstaternas regeringar skall vart tredje år till Europarådets generalsekreterare insända en rapport med redogörelse för de åtgärder som, med beaktande av deklarationens principer, vidtagits för att förhindra eller minska luftföroreningar.

c) Studier av grundvattentillgången

Ministerkommittén antog den 31 oktober 1968 en resolution (68) 36 om studium av grundvattentillgången i vilken medlemsstaterna rekommenderas utföra vissa inventeringar och undersökningar.

d) Det europeiska naturvårdsdiplomet till svenska nationalparker

Sverige tillerkändes år 1967 det europeiska naturvårdsdiplomet för Muddus nationalpark och för Sarek-Padjelanta nationalparker. Diplomet överlämnades till domänstyrelsen av Europarådets generalsekreterare P. Smithers vid en ceremoni i Staloluokta i Padjelanta nationalpark den 27 augusti 1968. Vid ceremonin var även dåvarande jordbruksministern, statsrådet Eric Holmqvist, närvarande.

6. Övriga frågor

a) Val av generalsekreterare och biträdande generalsekreterare

Ministerkommittén har föreslagit rådgivande församlingen att generalsekreterare Smithers' mandat förlängs med 6 månader till den 15 september 1969. Församlingen har vid sin januarsession 1969 godkänt ministerkommitténs förslag.

Till ny biträdande generalsekreterare har rådgivande församlingen under majsessionen 1968 valt italienaren S. Sforza.

b) Europarådets budget

Det svenska bidraget till Europarådets *budget* för 1968 utgjorde omkr. 1 020 000 kr. Den totala budgeten belöpte sig till omkr. 39 234 000 kr.

Stockholm i februari 1969